

Ku2014/591/KA

Remissvar avseende Riksantikvarieämbetets rapport om Farokonventionen – Europarådets ramkonvention om kulturarvets samhälleliga värde

Europa Nostra är en europeisk organisation med säte i Bryssel och medlemsorganisationer i många, men inte alla, Europas länder. Organisationen mål och syfte är att värna om Europas gemensamma kulturarv som något unikt för platsen och dess invånare men samtidigt något vi alla delar med historiska rötter som korsats under århundraden.

Det som borde vara, och ofta är, ett gemensamt intresse för olika kulturmiljöer och som bidrar till turism, och gemensam omsorg och vård, har i krissituationer, inte sällan krig, inneburit katastrofal förstörelse av symbolbyggnader då dessa har laddats med en politisk innebörd som inkluderat vissa och exkluderat andra.

Med detta som bakgrund har Europarådet lagt fram ett förslag på en ny konvention, Farokonventionen, som utgår från ett vidgat kulturarvsbegrepp.

Första gången ett vidgat kulturarvsbegrepp infördes var på 1970-talet med Amsterdamdeklarationen, som betonade Europas kulturarv som en gemensam grund att utgå ifrån, med aktioner rörande en samsyn kring värdekriterier, hantering av kulturarvet i planarbetet som skulle leda till ett liknande lagskydd för samtliga Europas kulturmiljöer då det delas av alla - i världen, men framförallt i Europa. Då, kunde man inte ana att de fasor som bevitnades under de två världskrigen skulle hända igen i Europa.

Det är en av de grundläggande anledningarna till att Farokonventionen tar vid efter Amsterdamdeklarationen, men med en ny insikt om konflikters orsaker och med ett budskap om att olika inställningar till kulturarvet skall kunna samexistera i Europa. Det är Europas signum.

Därför föreslås här ett vidgat kulturarvsbegrepp. Det utgår från individen och den lokala gruppen, inte nationen. Det tillåter olika grupper att förhålla sig på olika sätt till samma kulturarv. Olika synsätt, även de som står i konflikt med varandra, har sitt berättigande. Konflikter av den här arten är en del av det europeiska kulturarvet och det måste accepteras. Genom att visa respekt för varandra, även om man har olika inställning, kan fredlig samexistens uppnås. Det är en viktig del av Farokonventionen. Genom detta resonemang lyfter den upp frågan om kulturarvet som en mänsklig rättighet. Det kan ses som en direkt

utveckling av Haagkonventionen från 1954, som reagerade på förstörelsen av kulturarvet under andra världskriget.

I Sverige kan man tro att den här delen av Farokonventionen inte gäller våra nordliga fredliga länder, och att en ratificering snarare är en solidaritetshandling. Då glömmer man konflikter som existerar mellan samer och 'svenskar' eller romer och 'svenskar' och andra motsättningar i vårt land. Farokonventionen är ett verktyg för varje land att granska hur konflikter och olika förhållningssätt till kulturarvet kan samexistera med respekt för varandra, så att krav på ett gemensamt förhållningssätt inte behövs. Likriktning innebär alltför ofta att minoritetskulturen försvagas eller försvinner. Då förlorar vi en viktig del av Europas kulturella mångfald.

En lika viktig del av Farokonventionen är hur den framhåller kulturarvet som en ekonomisk resurs. Den lyfter exempelvis fram kulturarvet som en resurs för turism och näringar förknippade med den. Många som bor intill kända kulturhistoriska platser har sin främsta försörjning från turistnäringen. Turismen växer och dess försörjningspotential för lokalbefolkningen betonas som ett incitament till den vård många byggnadsminnen behöver. Även om Farokonventionen skiljer sig från många andra överenskommelser genom att den inte innehåller *guidelines* så är den ett verktyg för hur man kan vidga sin inställning till kulturarvet. Den betonar att man ska bejaka olika tolkningar, inte endast de som har en historisk grund, utan även mer populistiska. Kulturarvet skall vara en del av det sociala livet. Hur detta arv upplevs och hur det används i människors vardag skall uppmuntras och tillvaratas i olika beslutsprocesser, planarbete, ekonomiska satsningar, mm.

Europa Nostra - Sverige anser att Farokonventionen ska ratificeras.

Tina Wik vice ordförande Europa Nostra - Sverige
Götgatan 69, 116 21 Stockholm. Tel. 073 65 666 18
tina@tinawikarkitekter.se
www.europanostra.se